



طرف باعث شده سرکوب تنوع فرهنگی و از سوی دیگر موجب ایجاد جریان‌های جدایی طلبانه اقوام مختلف می‌گردید. تشکیل بسیاری از کشورهای اروپایی مانند چکسلواکی و جدایی اقوام تشکیل دهنده این کشورها همچون چک اسلواکی، شاهدی بر این موضوع است.

در تاریخ ایران، الگوی اروپایی ملت، در زمان رضا شاه وارد این سرزمین شد. از آن دوران هویت ملی رسمی، به عنوان امری اعتباری تلقی شده و بنا به این الگو، تنوع فرهنگی در کشور صورت گرفت.

در زمان رضا شاه به شدت تقویت هویت ملی رسمی، تضعیف اقوام و یکسان سازی فرهنگی در کشور صورت گرفت. متأسفانه واگرایی اقوام به دنبال تقویت وحدت ملی رسمی، امری است که در عصر حاضر نیز دیده می‌شود.

فرهنگی نیز وجود دارد و این تنوع فرهنگی نیز وجود دارد و این تنوع فرهنگی، تاریخی طولانی را پشت سر گذاشته و سرنوشتی مشترک را برای همه ساکنین این سرزمین پدید آورده است.

ماهیت تنوع فرهنگی در کشورهای کهنی همچون ایران با کشورهای جوان، بسیار متفاوت است. در این سرزمین ایرانی بودن یک واقعیت عینی است. برای اولین بار پدیده ملت و هویت ملی رسمی در بین سرزمینهای جوان، در اروپا و بعد از انقلاب کبیر فرانسه شکل گرفت. وحدت ملی، یک امر توافق شده و اعتباری به شمار می‌آید و واقعیت خارجی نداشت. در مقابل، پدیده تنوع قومی یک امر ذاتی و یک واقعیت خارجی بود.

این دو پدیده، یعنی ایجاد وحدت ملی و تنوع فرهنگی، همواره در تضاد با یکدیگرند و هر یک مخل در دیگری بودند. این کشمکش از یک

- بنا به شاخص‌های زبان و گویش در ایران حدود ۲۰ تا ۶۰ زبان و بیش از ۷۰۰۰ گویش وجود دارد، که این دو شاخصه از شاخصه‌های تنوع فرهنگی در این سرزمین است. این مطلب نشان می‌دهد که به ازای هر دو زیستگاه، یک کیفیت فرهنگی وجود دارد.

تنوع فرهنگی در ایران با کشورهای جوان جهان بیشتر مربوط به مهاجرینی است که بین ۲۰۰ تا ۴۰۰ سال گذشته، از سرزمینهای مختلف جهان به آن سرزمین مهاجرت کرده‌اند. در صورتی که در ایران، تنوع فرهنگی به خاطر مهاجرت‌های جدید نبوده است و اقوامی همچون کرد و آذری، که قوم ماد و از اقوام آریایی هستند، بیش از ۳۵۰۰ سال پیش به ایران مهاجرت کرده‌اند. این نمونه کوچکی از سابقه حضور تنوع فرهنگی در ایران است.

در ایران سابقه تولید تنوع



## تنوع اقوام و فرهنگ‌ها در ایران؛ فرست یا تهدید؟



از دهه ۵۰ میلادی به بعد، همزمان با آغاز شکوفایی صنعت گردشگری، گام‌هایی برای مرتفع کردن این بحران، برداشته شد. ماموریت اصلی صنعت گردشگری، رفع سوء تفاهم و ایجاد شناخت از تنوع‌های فرهنگی است که متأسفانه در ایران به اشتباه، تنها با دید اقتصادی به این صنعت می‌نگرند.

بدین منظور کشورهای اروپایی، فرزندان خود را از سنین پایین به گردشگری ترغیب می‌کنند، تا با آشنایی با فرهنگ‌ها و اقوام مختلف یک روحیه آشتی را برای آن‌ها به وجود بیاورند، تا آنجا که امروزه شاهد تحقق اتحادیه اروپا هستیم و به این ترتیب حتی مرزهای سیاسی را نیز در میان خود کم‌رنگ نموده‌اند.

ایران می‌بایستی با تکیه بر اقوام و تنوع فرهنگی خود، که سابقه تاریخی طولانی را به همراه دارد، هویت ایرانی خود را حفظ کرده و از این مزیت نسبی بهترین بهره را ببرد.

سید محمد بهشتی

در ایران است. دلیل واگرایی بین اقوام ایرانی، سوء مدیریت در مورد تنوع فرهنگی موجود در ایران می‌باشد، که در ۸۰ سال اخیر رخ داده است. عدم توجه به واقعیت و ذات تنوع فرهنگی باعث شده، رقابت فرهنگی بین ساکنین این سرزمین به خصومت و کدورت تبدیل شود.

در حال حاضر برای از بین رفتن این سوء مدیریت، نیاز به اصلاح مدیریت است.

در ابتدا می‌بایست موضوع تنوع فرهنگی را به رسمیت شناختی نسبت به آن شناخت پیدا کرد. نبود شناخت درست و عدم آشنایی با تنوع فرهنگی، باعث سوء تفاهم نسبت به آن شده است.

مهمترین عامل ایجاد کدورت بین اقوام مختلف، عدم شناخت از یکدیگر است. فرهنگ‌های مختلف می‌بایست با یکدیگر آشنا شوند و مزیت‌های خود را به اشتراک بگذارند.

برای نمونه منشاء اصلی جنگ‌های جهانی، عدم شناخت اقوام اروپایی از فرهنگ جوامع یکدیگر بوده است.

بر این اساس، ۲ گروه فکری شکل می‌گیرند: گروه اول، گروه حاکمیت هستند که بر وحدت ملی و رسمی تکیه داشته، هویت ملی را یک اعتبار دانسته و به جریانات قومی تمایلی نشان نمی‌دهند. گروه دوم فرهنگ‌ها و جریانات قومی هستند که با انگیزه‌های مختلف، تمایل زیادی به جدایی طلبی و واگرایی دارند و وحدت ملی را به رسمیت نمی‌شناسند.

الگوی مناسبی که با شرایط ایران همخوانی دارد، این است که بدانیم وحدت ملی در این سرزمین یک امر اعتباری نیست، بلکه امری واقعی و حاصل تجربه تاریخی طولانی است و به سادگی مخدوش نمی‌شود.

وحدت ملی، مقوم تنوع فرهنگی است و تنوع فرهنگی تقویت‌کننده وحدت ملی، همه تنوع فرهنگی موجود در ایران مانند ارکستری هستند، که نوازندگان مختلفی از اقوام و فرهنگ‌های مختلف با سازهای گوناگون هر یک ماهرانه، در حال نواختن آهنگی واحد هستند و این همان وحدت ملی است. برای نواختن چنین آهنگی نیاز به حضور تمامی این نوازندگان متنوع می‌باشد.

این تنوع فرهنگی، نشان از تنوع ویژگی‌هایی دارد که گروه‌های مختلف فرهنگی و اجتماعی، در طول تاریخ کسب کرده‌اند تا بتوانند نقش شایسته تری در مقیاس ملی و محلی ایفا کنند.

این مزیت، همان فرصت اشاره شده است؛ کلید دستیابی به این فرصت و ثروت ملی، باور این معنا از وحدت ملی و تنوع قومی و فرهنگی